Ylijohtaja Kauko Aaltomaa

Tarkastusvaliokunta
Eduskunta

trv@eduskunta.fi

Hallituksen vuosikertomus 2014 K 9/2015 vp ja Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 HE 30/2015 vp

Harmaan talouden torjunta

Sisäministeriö esittää ilmoitettuihin asiakohtiin lausuntonaan seuraavaa:

1) Harmaan talouden torjuntatyön ja erityisesti harmaan talouden torjuntaohjelman merkitys

Torjuntaohjelman 22 hankkeesta 11 on toteutunut, 10 käynnissä ja 1 keskeytetty. Lisäksi kehysriihessä 21.3.2013 hallitus hyväksyi 11 uutta harmaan talouden torjunnan lisätoimenpidettä, joista 6 toimenpidettä on toteutunut, 4 käynnissä ja 1 keskeytetty.

Torjuntaohjelma on onnistunut vaikuttamaan merkittävästi harmaan talouden ilmenemismuotoihin ja sen lainsäädännön muutokset ovat vaikuttaneet laajasti.

Torjuntaohjelman rahoitus poliisihallinnon alalla on ollut merkittävä. Sisäministeriön näkemyksen mukaan vuosina 2012–2015 poliisissa on ollut käytettävissä kohtuullisen hyvät sekä laadulliset että määrälliset voimavarat talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa huomioiden toimintaympäristö ja sen muutokset. Vuosille 2014 ja 2015 poliisille oli kohdennettu 6,4 milj. euroa tehostamisrahaa talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan. Tehostamisrahalla on ollut huomattava merkitys poliisin suorituskykyyn, sillä kohdennettu määräraha on noin 20 % poliisin talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan vuosittaisista kokonaiskustannuksista ja sillä on saavutettu noin 20 % poliisin talousrikostutkinnan vuosittaisesta tuloksesta.

Poliisilla on ollut vetovastuu harmaan talouden tiedotuskampanjasta. Kampanjaan ovat osallistuneet useat ministeriöt, viranomaiset ja edunvalvontajärjestöt. Kampanja on parhaillaan käynnissä seuraavat kaksi viikkoa.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksen 14/2015 "Harmaan talouden torjuntaohjelman ja torjuntatyön koordinaatio" mukaan "Rikostaloustieteellinen tutkimus on osoittanut, että talousrikostutkintaan kohdennetut lisäpanostukset ovat talousrikoskontrollin yleisestävyyttä vahvistavan vaikutuksen vuoksi perusteltuja myös kokonaistaloudellisesti".

2) Harmaan talouden torjuntaohjelman valmistelutilanne

Talousrikostorjunnan johtoryhmä on selvittänyt alustavasti niitä toimenpiteitä, joita tulisi nostaa esille eri hallinnonaloilta seuraavaan torjuntaohjelmaan. Harmaantalouden selvitysyksikkö on toimittanut selvitykset kuulemistilaisuudessa tarkastusvaliokunnalle helmikuussa.

Sisäministeriöllä on valmiudet käynnistää uuden torjuntaohjelman laatiminen muiden ministeriöiden kanssa välittömästi mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

21.10.2015

3) Talousrikostutkintaa ja tutkijaresursseja koskevat keskeiset näkökohdat (esim. koulutus, osaaminen, resurssien käyttö ja rekrytointi) nyt ja lähitulevaisuudessa. Onko tutkijaresursseja käytetty muuhun kuin talousrikostutkintaan?

Poliisilla on tällä hetkellä 542 henkilöä talousrikostutkinnassa ja heistä 95 henkilöä on palkattu torjuntaohjelman tehostamisrahalla.

Rahoitus päättyy vuoden lopussa ja silloin koulutettuja talousrikostutkijoita joudutaan siirtämään toisiin tehtäviin, jolloin vuosien varrella henkilöstön koulutukseen kohdennetut satsaukset menevät osittain hukkaan. Ketään ei kuitenkaan tarvinne irtisanoa, sillä poliisissa on alkanut ilmetä pulaa koulutetuista poliisimiehistä.

Talousrikostutkinta on toistaiseksi koettu houkuttelevaksi työpaikaksi, mistä syystä tutkintaan on pystytty rekrytoimaan erinomaista ja motivoitunutta henkilöstä. Edessä olevat leikkaukset saattavatkin vähentää houkuttelevuutta ja toivottavaa on, että talousrikostutkintaan jäljelle jäävä henkilöstö pystytään pitämään ja vielä riittävästi motivoituneena.

Poliisihallitukselta saadun tiedon mukaan syksyn aikana talousrikostutkijoita on käytetty muutamia kymmeniä henkilöitä turvapaikkatutkinnan ruuhkien purkamisessa kuten muitakin poliisin resursseja. Toimintaa joudutaan jatkamaan myös loppuvuoden aikana.

4) Tiivis talousrikostorjunnan näkökulma hallintarekisteristä ja sen valmisteilla olevasta laajentamisesta suomalaisille omistajille

Sisäministeriöllä ei ole ollut käytössään valtiovarainministeriön valmistelemaa uutta hallituksen esitystä asiassa, joten tarkkaa tietoa hallituksen esityksen vaikutuksista ei ole mahdollista antaa.

Aikaisemmin valmistellusta hallituksen esityksestä sisäministeriöltä ei oltu pyydetty lausuntoa. Poliisiyksiköiden antamissa lausunnoissa oli tuotu esille viranomaisen tietojensaannin heikentyminen.

Ylijohtaja Kauko Aaltomaa

Tiedoksi

Petteri Orpo
Päivi Nerg
Mikko Kortelainen
Kauko Aaltomaa
Sanna Heikinheimo
Anja Sademies, Tiina Landstöm, Riitta Joensuu, Annamaija Vihervirta
oikeus@intermin.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi
talous@intermin.fi